

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชา ศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียน สื่อการเรียน การสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และความเหมาะสมของหลักสูตร
3. ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการ หลักสูตร การวัดและการประเมินผล
4. ด้านผลผลิต ได้แก่ ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ตามสถานภาพ แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการเห็บสัดส่วน ทั้งนี้ผู้วิจัย กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

อาจารย์ผู้สอน จำนวน	28 คน
นักเรียนระดับชั้น ปวช. 2-3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน	150 คน
ผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2540 – 2544 จำนวน	143 คน
ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง จำนวน	70 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น	391 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เอกสารหลักสูตร แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามกรอบกลุ่มในด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียน สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการหลักสูตรและการประเมินผล ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา โดยวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ วิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตร และแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร
2. วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ

และรวมจากคำตอบของอาจารย์ นักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ในด้านต่าง ๆ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อมาประเมิน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.00 – 5.00 หมายถึงมีความเหมาะสม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.99 หมายถึงไม่มีความเหมาะสม

ด้านที่ 1 ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้านบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร โดยวิเคราะห์เอกสารและความคิดเห็นของอาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านที่ 2 ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียน สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมและโดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านที่ 3 ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวน

การเรียนการสอน การบริหารและจัดการหลักสูตร การวัดและการประเมินผล โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านที่ 4 ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้านผลผลิต ได้แก่ ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ของอาจารย์ นักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ของผู้สำเร็จการศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุ 31–40 ปี มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ผู้สอน มีประสบการณ์ทำการสอน 5–10 ปี และ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี
2. นักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรีและวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทราจำนวนใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง
3. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 19–22 ปี อาชีพปัจจุบันศึกษาต่อ ระยะเวลาทำงาน 1–4 ปี
4. ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 36–40 ปี สถานประกอบการ ได้แก่ หน่วยงานราชการและธุรกิจส่วนตัว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ นักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเมินด้านบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร

- 1.1 ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม
- 1.2 โครงสร้างหลักสูตร อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

ด้านที่ 2 ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียน สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม

2.1 ความพร้อมของอาจารย์ อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

2.2 ความพร้อมของนักเรียน อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

2.3 ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

2.4 ความพร้อมของอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

ด้านที่ 3 ประเมินด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน การบริหาร และการจัดการหลักสูตร การวัดและการประเมินผล

3.1 กระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

3.2 การบริหารและการจัดการหลักสูตร อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

3.3 การวัดและการประเมินผล อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

ด้านที่ 4 ประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม

อภิปรายผล

ผลจากการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายหลักสูตร จากการวิเคราะห์เอกสารด้านจุดมุ่งหมาย พบว่ามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดขึ้น โดยครอบคลุมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาการด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ในวิชาชีพ ด้านจิตพิสัย คือ ให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ให้เป็นผู้มี

คุณธรรม มีความประพฤติที่ดีงาม และด้านทักษะพิสัย คือ ให้สามารถปฏิบัติงานด้านศิลปกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สจค์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 204 – 206) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าหลักสูตรที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ นอกจากนี้ จุดประสงค์ของหลักสูตรยังมีความสอดคล้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของบลูม (Bloom, 1981, p. 331) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

เมื่อพิจารณาจากการประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่าอาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ มีความภาคภูมิใจในประเทศชาติ และมีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ สจค์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 211 – 212) ที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีนั้น ความมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษา อันได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ นอกจากนั้น ยังต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นจุดมุ่งหมายที่ดี เหมาะสมกับผู้เรียนที่ได้รับความรู้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุษา จำประบุรี (2529, บทคัดย่อ) เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบให้มากขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตร ผลจากการประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นต่อโครงสร้างหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหารายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการทางด้านการศึกษา ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ (2540, หน้า 119) ที่พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร สามารถจัดให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ รูปบุษากร (2537, บทคัดย่อ) เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มรายวิชาที่สำคัญและครอบคลุมทางด้านวิชาชีพมากขึ้น และจัดลำดับรายวิชาตามความสำคัญและต่อเนื่อง

**ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความพร้อมของอาจารย์ นักเรียน สื่อการเรียนการสอน
อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม**

ความพร้อมของอาจารย์และนักเรียน ผลจากการประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และ
ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ มีความพร้อม
ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอน และจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ไว้
ล่วงหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรางค์ ฐปบุษกร (2537, บทคัดย่อ) และผลการวิจัย
ของ สุรางรัตน์ กัญมาศ (2532, หน้า 186) ที่พบว่า การสอนที่จะให้ได้ผลดีตามความมุ่งหมายนั้น
ผู้สอนต้องทุ่มเททั้งจิตใจและร่างกาย เลือกสรรวิธีสอนที่ดี เหมาะสมตามเนื้อหาวิชา เน้นการฝึก
ปฏิบัติให้มาก รวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
สำหรับความพร้อมของนักเรียน มีความตั้งใจต่อการศึกษา ใฝ่หาความรู้ ทำให้เกิดทักษะในวิชาชีพ
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก่นกาญจน์ ธรรมสอน (2534, บทคัดย่อ)

ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผลจากการ
ประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม ทั้งใน
ด้านปริมาณ ความสะดวกในการใช้ห้องสมุด มีความพร้อมด้านการให้บริการ และสถานที่เรียนมี
ความพร้อมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิดานันท์ มะลิทอง (นวลลลข นิมอนันตกุล, 2537, หน้า 45 : อ้างอิง
จาก Malithong, 1983, pp. 358-A) ที่กล่าวว่า อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่
สำคัญประการหนึ่งในการเรียนวิชาชีพที่ต้องมีการฝึกทักษะนอกเหนือจากวิธีการสอน และควรมี
ห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมด้วย

**ด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน การบริหารและจัดการหลักสูตร
การวัดและการประเมินผล**

กระบวนการเรียนการสอน ผลจากการประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จ
การศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนสอดคล้อง
กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสมตามหลักสูตร
กำหนด ซึ่งสอดคล้องดังที่ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 28-30) กล่าวว่า ครูเป็นตัวจักรที่
สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนของครู การสอนให้สอดคล้องกับ
ความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่
สำคัญจะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ส่วนการใช้สื่อการเรียนที่มีความ
เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ ดังที่

วิชัย คิสสระ (2535, หน้า 103) กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน คือ ช่วยให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน ช่วยทบทวนเวลาในการสอนของครู โดยเฉพาะในปัจจุบัน เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งเข้ามามีบทบาทในทางการศึกษาและเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดกิจกรรมและศึกษาผลงานในสถานประกอบการ

การบริหารและการจัดการหลักสูตร ผลจากการประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารจัดการนิเทศภายในไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดการดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการปฏิบัติงาน ในด้านการควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมวิชาการ (2532 ก1, หน้า 98) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียนได้อย่างครบถ้วนและเพียงพอ เพราะผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร สำหรับการบริหารจัดการในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การบริหารวัสดุ-อุปกรณ์ การจัดระบบกับองค์กรที่เหมาะสม การประสานงานระหว่างประเภทวิชา และจัดทำระบบข้อมูลมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 29-30) ที่กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง กระบวนการหนึ่งของวงจรพัฒนาหลักสูตร มีการประสานงาน มีการดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความพร้อมอยู่เสมอ และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร เมื่อพิจารณาแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของตลาดแรงงาน และควรมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาบรรยาย พร้อมสาธิตให้กับนักเรียนบ้าง

การวัดและการประเมินผล ผลจากการประเมินพบว่า อาจารย์ นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสม ได้แก่ การวัดและการประเมินมีมาตรฐานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่งเสริมความรู้ความสามารถในด้านศิลปกรรม และการแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ มีความเหมาะสมชัดเจน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527, หน้า 26, 191) กล่าวว่า การประเมินผลการสอน เป็นกระบวนการที่แสวงหาวิธีการเรียนการสอนเพื่อไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนให้ปรากฏทั้งด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติ ค่านิยม ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีการประเมินผลนั้น ควรทำในทักษะที่กว้างและมีความถนัดพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความฝึกปฏิบัติ ทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน แต่

การประเมินผลทั้งหลายก็ควรมีการกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ต้องการให้ได้สิ่งใดจากการประเมิน ตลอดจนระยะเวลาและข้อจำกัดว่าจะกระทำได้ตามขีดความสามารถ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นด้าน ผู้เรียนมีโอกาสประเมินการสอนของอาจารย์ว่าไม่มีความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์มุ่งเน้นด้านการสอนและเป็นผู้ประเมินนักเรียน จนขาดการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ โรเมน (Romine, 1974, pp. 139 - 143) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีด้านการประเมินผล ผู้สอนควรประเมินเป็นขั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน และสอดคล้องกับ ธวัชชัย ชัยจิระฉายกุล (2529, หน้า 45) ที่กล่าวว่า ผลที่ได้รับเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ของการประเมินผล เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามปลายเปิด มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีเกณฑ์ที่แน่นอน ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ ควรมีการประเมินผู้เรียนและผู้สอนหลังการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและวัดประเมินผลให้ตรงตามเนื้อหา ความมุ่งหมายรายวิชา

ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ผลจากการประเมินพบว่า ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมโดยเฉพาะในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และมีความรู้ความสามารถ ทักษะในด้านศิลปกรรม มีค่าเฉลี่ยสูง อาจเป็นเพราะว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เช่น มีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพและรู้จักพัฒนาผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ ปรีชา สัมฤทธิ์ผล (2528, หน้า 128) พบว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผลิตจากหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาเล็งเห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้สำเร็จการศึกษา มีความพึงพอใจในลักษณะงาน เพราะได้ทำงานหรือศึกษาต่อตรงตามสาขาที่ได้เรียนมา ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไคล์ส (Dyess, 1982, pp. 4702-A) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตรสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามปลายเปิด มีข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภากร บุญสม (2536, หน้า 95) ที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ถึงแม้มีความพึงพอใจต่อ

ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ก็มีความคาดหวังที่ต้องการจะได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ด้านบริบท

1. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

2. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรให้สอดคล้อง ส่งเสริมด้านการเมือง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย

3. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มุ่งเน้น ส่งเสริม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1. ควรจัดปรับปรุงวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ

2. ครูและนักเรียนควรมีการปรับปรุงพัฒนาตนเอง เตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ด้านกระบวนการ

1. ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ ความทันสมัยทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อจะได้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงและนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ประเมินการเรียนของตนเอง การสอนของครู และนำผลไปปรับปรุงการเรียน

4. ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอน โดยการติดตาม นิเทศการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ด้านผลผลิต

1. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์

2. ปฏิักฝังให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรวิจัยการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม อย่าง
สม่ำเสมอ เพื่อใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ
ตลาดแรงงาน

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน